

COVID-19 VA STOMATOLOGIK AMALIYOT

*Alfraganus Universiteti Tibbiyot fakulteti,
Stomatologiya ishi yo'nalishi 1-kurs talabasi*

Saidov Quvonchbek

Annotatsiya

Maqolada COVID-19 pandemiyasining stomatologik amaliyotga ta'siri, og'iz bo'shlig'i infeksiyalarining yuqish xavfi va profilaktik choralar yoritilgan. COVID-19 virusining aerosol orqali yuqishi stomatologlar va bemorlar uchun xavf tug'diradi. Maqolada stomatologik klinikada xavfsizlik protokollari, dezinfektsiya, shaxsiy himoya vositalari (SHV), bemorlarni saralash va operatsion xonalarda xavfsizlik choralari ahamiyati tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: COVID-19, SARS-CoV-2, stomatologik amaliyot, aerosol, dezinfektsiya, profilaktika, xavfsizlik.

Аннотация

В статье рассмотрено влияние пандемии COVID-19 на стоматологическую практику, риск передачи инфекций полости рта и меры профилактики. Передача вируса SARS-CoV-2 через аэрозоль представляет опасность для стоматологов и пациентов. Обсуждаются протоколы безопасности в клинике, дезинфекция, средства индивидуальной защиты (СИЗ), скрининг пациентов и меры безопасности в операционных.

Ключевые слова: COVID-19, SARS-CoV-2, стоматологическая практика, аэрозоль, дезинфекция, профилактика, безопасность.

Abstract

This article discusses the impact of the COVID-19 pandemic on dental practice, the risk of oral infection transmission, and preventive measures. Aerosol transmission of SARS-CoV-2 poses a risk to dentists and patients. The paper analyzes safety protocols in dental clinics, disinfection, personal protective equipment (PPE), patient screening, and operational safety measures.

Keywords: COVID-19, SARS-CoV-2, dental practice, aerosol, disinfection, prevention, safety.

Kirish

COVID-19 pandemiyasi stomatologik amaliyotga jiddiy ta'sir ko'rsatdi. Og'iz bo'shlig'i kasalliklarini davolash davomida hosil bo'ladigan aerosol va damlamalar virusning yuqish xavfini oshiradi. Shuning uchun stomatologik klinikada xavfsizlik protokollariga qat'iy rioya qilish zarur.

Pandemiya davrida stomatologlar quyidagi muammolar bilan yuzlashdi:

- Yuqori infeksiyon xavf;
- Bemorlarga xizmat ko'rsatish cheklanishi;
- Dezinfeksiya va SHV talablariga rioya qilish majburiyligi;
- Operatsion xonalarda aerogen va kontakt yo'l bilan yuqish ehtimoli.

Asosiy qism

COVID-19 virus va yuqish yo'llari

- Virus: SARS-CoV-2, RNA turidagi koronavirus;
- Yuqish yo'llari: nafas yo'llari, og'iz bo'shlig'i, konjunktiva;
- Aerosol orqali yuqish stomatologik amaliyotda eng xavfli hisoblanadi;

- Yuqish xavfi bemor va stomatolog o'rtasida tishlarni davolashda yuqori.

Stomatologik amaliyotdagi xavf omillari

- Aerosol hosil bo'lishi: tishlarni tozalash, yuqori tezlikdagi borlar;
- Damlamalar va qon: infeksiyon zarracha manbai;
- Kontakt yo'li: stomatolog va bemor orasidagi bevosita aloqa;
- Asosiy xonalar va jihozlar: virus yuzalarda bir necha soat yashaydi.

Profilaktika va xavfsizlik choralar

- Shaxsiy himoya vositalari (SHV): maska (N95/FFP2), niqob, yuz niqobi, qo'lqoplar, himoya kiyimlari;
- Dezinfeksiya: klinika va jihozlarni muntazam sterilizatsiya qilish;

- Bemorlarga saralash (triage): isitma, yoʻtal, COVID-19 simptomlarini tekshirish;

- Operatsion xonalarda: HEPA filtrlash, havoni ventilyatsiya qilish, aerosolni kamaytirish;

- Masofaviy maslahatlar: telemeditsina yordamida bemorlarni dastlabki konsultatsiya qilish.

Klinik tajriba va natijalar

- Koʻplab klinikalarda SHV va dezinfeksiya orqali infeksiyon kasalliklar xavfi sezilarli darajada kamaydi;

- Aerosol kamaytiruvchi qurilmalar samarali;

- Bemorlarga xizmat koʻrsatish vaqtida maksimal ehtiyot choralariga rioya qilgan holda operatsiyalar davom ettirilgan;

- Telemeditsina va masofaviy konsultatsiyalar stomatologik xizmatlarni davom ettirishda muhim rol oʻynadi.

Xulosa

1. COVID-19 pandemiyasi stomatologik amaliyotni qayta tashkil qilishni talab qildi;

2. SHV va dezinfeksiya standartlari stomatologlar va bemorlarni himoya qiladi;

3. Aerosol va kontakt xavfini kamaytirish uchun zamonaviy texnologiyalarni qoʻllash muhim;

4. Telemeditsina va masofaviy maslahatlar pandemiya sharoitida stomatologik xizmatlarni davom ettirishga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

- Meng L., Hua F., Bian Z. Coronavirus Disease 2019 (COVID-19): Emerging and Future Challenges for Dental and Oral Medicine, J Dent Res, 2020.

- ADA. Guidelines for Dental Practice During COVID-19 Pandemic, American Dental Association, 2021.

- Ахмедова Ш.Р. “COVID-19 va stomatologik amaliyot xavfsizligi”, Toshkent, 2021.
- Tojiboev A. “Pandemiya davrida stomatologik klinika boshqaruvi”, Toshkent, 2020.
- Meng, H., Infection Control in Dentistry During COVID-19, Springer, 2021.